

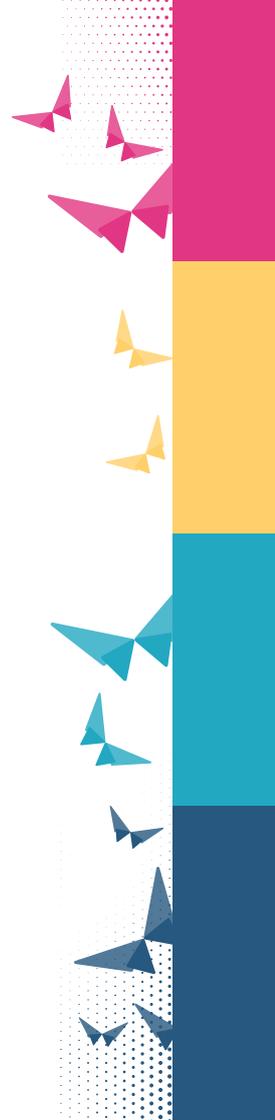
יוצאים עם נתונים

**שנתון יוצאות ויוצאי
החברה החרדית**

תקציר

2025

עורכים: צביקה דייטש ואדר אניסמן

מבוא

השנתון **יוצאים עם נתונים** שם לו למטרה להציג תמונה מייצגת, השוואתית ומקיפה של יוצאות ויוצאי החברה החרדית (המכונים גם "חרדים לשעבר") בכל האמור במאפייניהם הדמוגרפיים, ההשכלתיים והתעסוקתיים. עד כה המידע המחקרי עליהם היה מוגבל, שכן מלבד הנתונים שפורסמו בשנתון זה בשנים האחרונות בהתבסס על מאגרי הנתונים המייצגים של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, כמעט שלא פורסמו נתונים מייצגים על יוצאי החברה החרדית, והמעט שפורסם אינו מציג תמונה מקיפה והשוואתית של מאפייניהם.

חוברת התקצירים הזו מלווה את השנתון ומציגה את עיקרי הנתונים העולים מניתוח נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה והשוואת המידע על יוצאי החברה החרדית לקבוצות אחרות שמסווגות על בסיס השתייכותן לחברה החרדית בהווה ובעבר.

שיעורי העזיבה במגמת עלייה עקבית בשני העשורים האחרונים

שיא בשנות הקמת המדינה וירידה משנות השבעים: לאחר הקמת המדינה צעירים רבים שגדלו במשפחות חרדיות עזבו את החברה החרדית והתערו בחברה הכללית. משנות השבעים של המאה ה־20 האיצה החברה החרדית את תהליכי ההסתגרות וההתבדלות, ושיעורי העזיבה ממנה ירדו.

שפל בשנות התשעים: שיעורי העזיבה הגיעו לשפל בקרב ילידי סוף שנות השישים ושנות השבעים, ועמדו על כ־7% מכל שנתון חרדי. קבוצה זו עזבה את החברה החרדית במהלך שנות התשעים.

עשרים השנים האחרונות - היפוך מגמה ועלייה בהיקף העזיבה: אצל ילידי שנות השמונים ואחריהם מתחילה מגמה של עלייה בשיעורי העזיבה, עד לכ־12% מכל שנתון חרדי בקרב ילידי סוף שנות התשעים ותחילת שנות האלפיים - מי שעוזבים את החברה החרדית בשנים האחרונות.

שיעור היוצאים בחברה היהודית גדל במהירות, בהתאמה לקצב הגידול המהיר בחברה החרדית

קצב הגידול של החברה החרדית הוא הגבוה ביותר בחברה הישראלית. לכן, גם אם שיעורי העזיבה יפחתו במקצת, מספרם המוחלט של היוצאים מהחברה החרדית ימשיך לגדול. שיעורם של היוצאים בחברה היהודית הלא־חרדית גדל במהירות, ועלה מכאחוז אחד בקרב ילידי שנות השמונים לקרוב ל־3% בקרב ילידי תחילת שנות האלפיים.

תרשים 1: שיעורי העזיבה - לפי שנתון לידה

יוצאים מתוך כלל בעלי רקע חרדי

מקור: נתוני הסקר החברתי לשנים 2007-2021 וכן 2017-2024, יהודים בני 20-64.
 בסקר החברתי נתוני הגיל מקובצים לחמישוניים. לצורך חישוב שנתון הלידה שימש גיל האמצע של כל קבוצת גיל כבסיס לחישוב שנת לידה.

עזיבת החברה החרדית היא תופעה סוציולוגית – לא דתית

שני שלישים מיוצאי החברה החרדית נשארו דתיים או מסורתיים: רוב היוצאים הם על הרצף הדתי - כמחצית מהיוצאים הם דתיים ועוד כחמישית הם מסורתיים-דתיים.

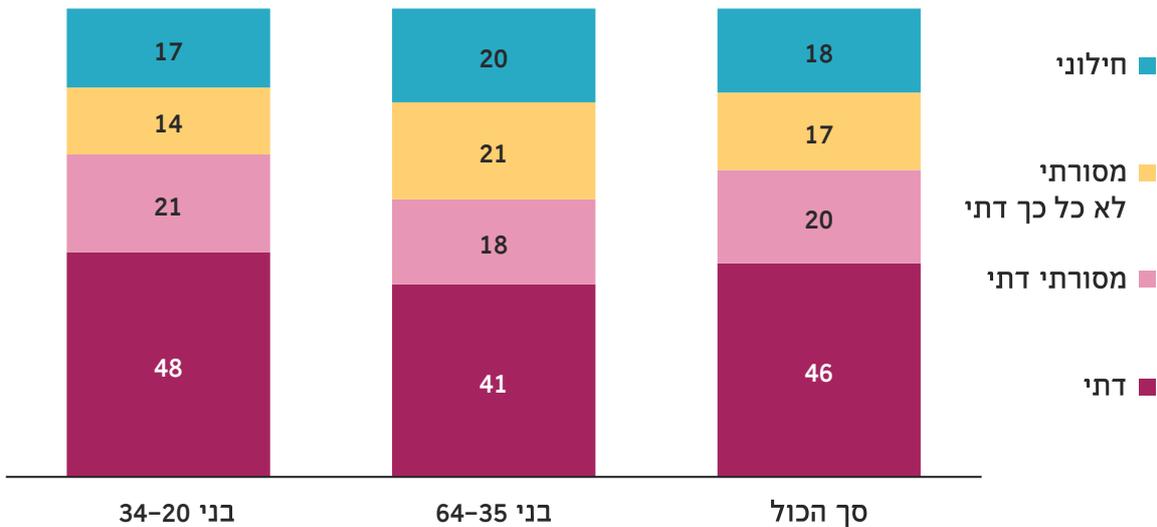
דמיון בין גברים לנשים: רמות הדתיות של גברים ונשים דומות.

הצעירים קצת יותר דתיים: שיעור הצעירים שהם על הרצף הדתי גבוה יותר לעומת המבוגרים. נתון זה עקבי בסקרים שונים. בשלב זה אי אפשר לקבוע אם יוצאים נהיים פחות דתיים עם הגיל או אם בקרב היוצאים הצעירים שיעור הדתיים גבוה יותר מאשר אצל היוצאים המבוגרים.

ממצאים דומים עולים ממקורות שונים ולפי הגדרות שונות של דתיות

בקרב המשיבים לסקר כוח אדם, מעט פחות ממחצית היוצאים הם דתיים, וכחמישית נוספת הם "דתיים מאוד".

תרשים 2: התפלגות מידת הדתיות כיום של היוצאים - לפי גיל

מקור: נתוני הסקר החברתי לשנים 2017-2024.

היוצאים הם הקבוצה הצעירה ביותר

היוצאים הם הקבוצה הצעירה ביותר: כמחצית מהיוצאים הם בני 30 ומטה - שיעור הגבוה במעט מאשר אצל חרדים מבית וגבוה מאוד בהשוואה ללא־חרדים.

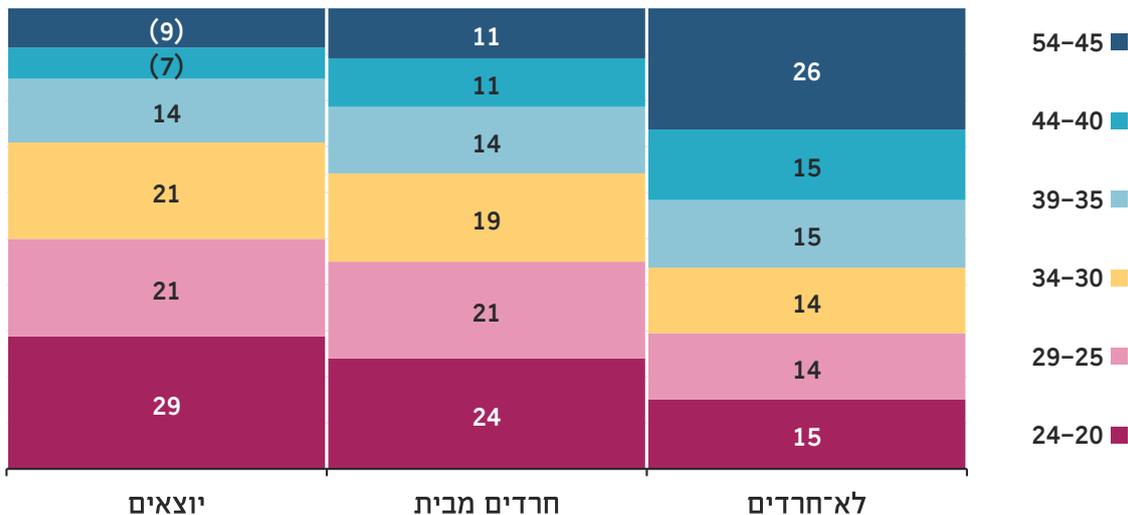
למה יש כל כך הרבה יוצאים צעירים?

1. **הגידול הדמוגרפי בחברה החרדית:** בשל הגידול הדמוגרפי המהיר בחברה החרדית, שיעור הצעירים בחברה זו גבוה הרבה יותר מאשר בקרב הלא־חרדים. מגמה זו משפיעה באופן דומה על יוצאים ועל חרדים מבית.
2. **העלייה בשיעורי העזיבה:** העלייה בשיעורי העזיבה גורמת לכך ששיעור הצעירים בקרב היוצאים גבוה אך משיעורם בקרב החרדים מבית.

היוצאים מצויים בגיל קריטי להשתלבות בהשכלה ובתעסוקה ומכאן חשיבות המענים המתאימים

היוצאים בגיל הצעיר מצויים בגיל של רכישת השכלה וכניסה לתעסוקה. מתן מענים מתאימים בתקופת זמן קריטית זו ישפיע על מיצוי הפוטנציאל בהשכלה ובתעסוקה איכותית.

תרשים 3: התפלגות הגיל בקרב בני 20-54 - לפי קבוצות המשנה (%)

בסוגריים - ערך בקטגוריה שטעות הדגימה היחסית בה היא בין 0.15 ל-0.3. (להרחבה ראו בנספח המקוון).
 מקור: נתוני הסקר החברתי לשנים 2017-2024.
 הנתונים אינם מסתכמים ל-100% בשל עיגול המספרים.

היוצאים הם בייצוג יתר מתוך כלל המשרתים בעלי רקע חרדי

היוצאים הם רוב מהמשרתים מרקע חרדי: 60% מהמשרתים בצה"ל מרקע חרדי הם יוצאים. השיעור גבוה במיוחד בקרב הצעירים - כ-70%.

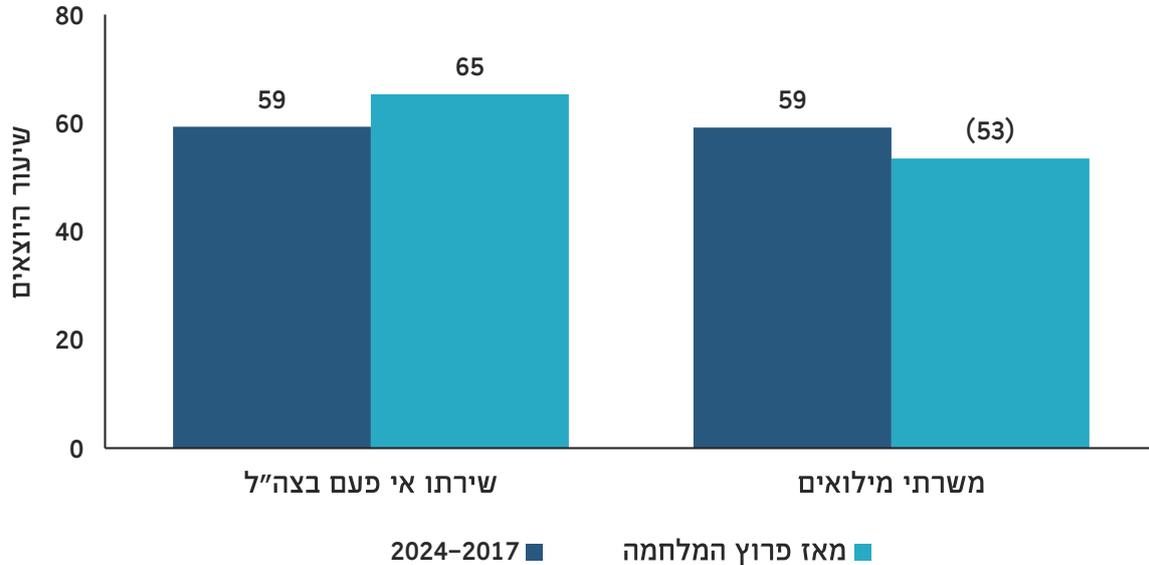
היוצאים הם רוב מהמילואימניקים מרקע חרדי: 60% ממשרתי המילואים מרקע חרדי הם יוצאים.

שיעור היוצאים הצעירים שמתגייסים עולה: בגילים המבוגרים יותר שיעור היוצאים מתוך כלל בעלי רקע חרדי שמשרתים בצה"ל יורד. הירידה נובעת מעלייה בשיעור היוצאים המשרתים בגיל הצעיר, יחד עם עלייה בשיעורי העזיבה.

אירועי השבעה באוקטובר העצימו את השיח על שירות בוגרי חינוך חרדי בצה"ל

אירועי שבעה באוקטובר העצימו את השיח על גיוס חרדים, נושא המהווה זה שנים מוקד חיכוך בין החברה היהודית הלא-חרדית לבין החברה החרדית. בעוד שבקרב היוצאים שיעורי הגיוס עלו בשנים האחרונות, לא כך בקרב החרדים מבית.

תרשים 4: שיעור היוצאים מתוך כלל הגברים מרקע חרדי ששירתו אי פעם בצה"ל ומתוך מי ששירתו במילואים

בסוגריים - ערך בקטגוריה שטעות הדגימה היחסית בה היא בין 0.15 ל-0.3.
 מקורות: שירתו אי פעם בצה"ל: נתוני הסקר החברתי לשנים 2017-2024, גברים בעלי רקע חרדי בני 20-39.
 משרתי מילואים: נתוני סקר כוח אדם לשנים 2017-2024, גברים מרקע חרדי בני 25-44 שעבדו פחות, נעדרו מהעבודה או לא חיפשו עבודה בגלל שירות מילואים.

היוצאים בעלי מוטיבציה גבוהה להשתלב ולשרת

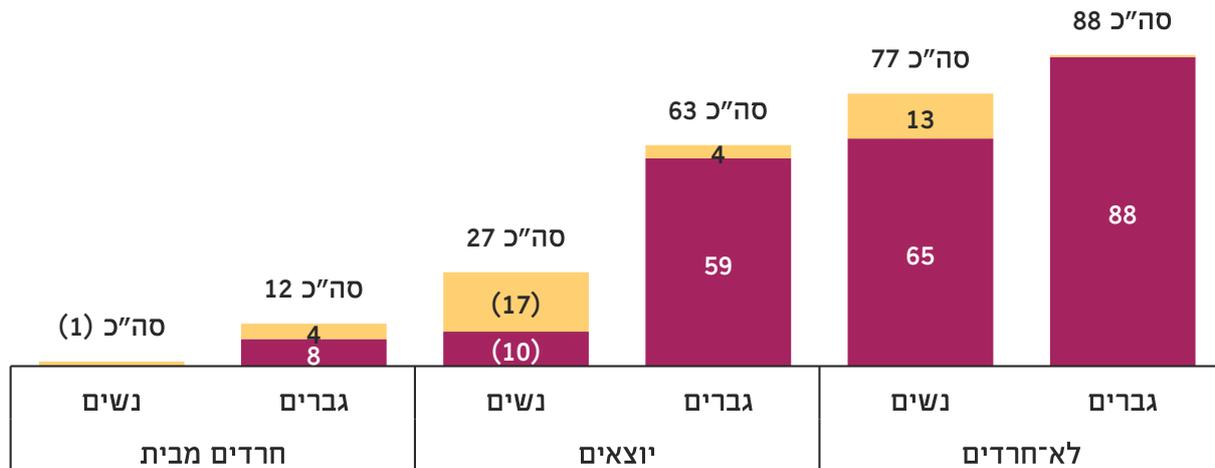
רוב הגברים היוצאים מתגייסים: כ־60% מהגברים היוצאים משרתים בצה"ל, דבר המעיד על המוטיבציה הגבוהה שלהם להשתלב בחברה. אומנם היוצאים מתגייסים פחות מהלא־חרדים (כ־90%), אך שיעור המשרתים גבוה במידה ניכרת משיעורם בקרב החרדים מבית (כ־10%).

רוב הנשים היוצאות לא מתגייסות: שיעור היוצאות המשרתות בצה"ל או בשירות לאומי נמוך יחסית, ועומד על מעט יותר מ-25% מהנשים. שיעור הגיוס הנמוך משקף בראש ובראשונה את הפטור מטעמי דת שמקבלות היוצאות עוד בהיותן תלמידות בבית הספר החרדי ואת העובדה כי שירות צבאי לנשים אינו מקובל כלל בחברה החרדית.

היוצאים מתגייסים למרות ההתנגדות בחברה החרדית

בקרב צעירים ישראלים השירות הצבאי נתפס לא רק כחובה וכשלב חיים חשוב בחייהם, אלא פעמים רבות גם ככרטיס הכניסה לחברה הישראלית של קבוצות בפריפריה החברתית. היוצאים מתגייסים בשיעורים גבוהים ומקבלים עליהם את הנורמות של החברה הלא־חרדית.

תרשים 5: שיעור המשרתים בצה"ל או בשירות לאומי

■ שירות לאומי ■ שירות צבאי

בסוגריים - ערך בקטגוריה שטעות הדגימה היחסית בה היא בין 0.15 ל-0.3.
 היעדר ערך - טעות הדגימה גדולה מ-0.3.
 מקור: נתוני הסקר החברתי לשנים 2017-2024, בני 20-64.

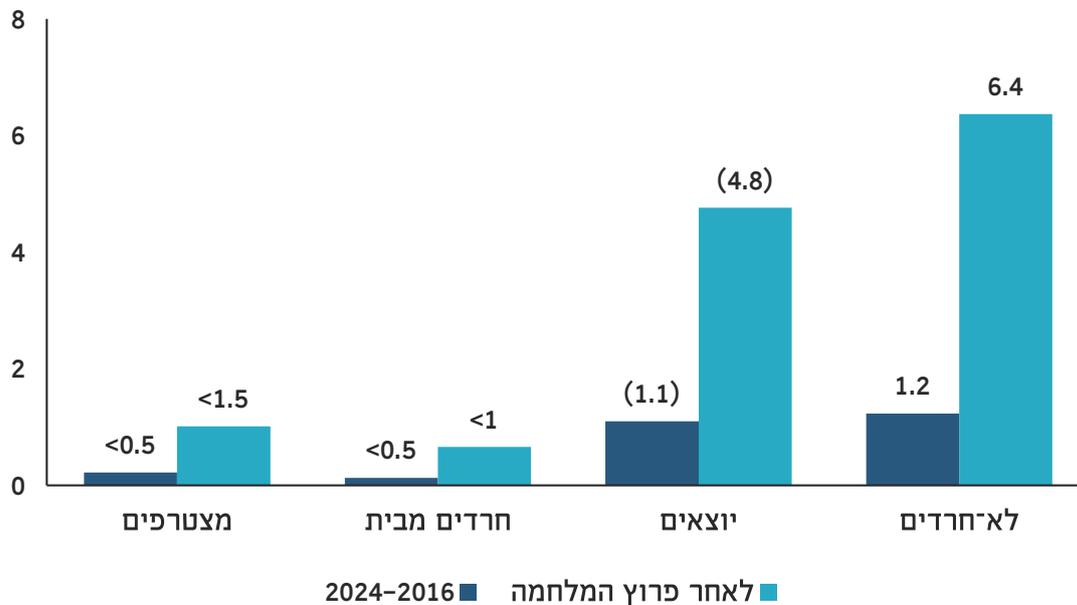
לאחר שבעה באוקטובר היוצאים מתגייסים ומשרתים במילואים בשיעורים גבוהים

שיעור משרתי המילואים בקרב היוצאים עלה מאז פרוץ המלחמה: שיעור הגברים היוצאים ששירתו במילואים עלה מאז שבעה באוקטובר, בדומה ללא־חרדים.

היוצאים הם מרבית המשרתים במילואים מרקע חרדי: שיעור היוצאים מכלל בעלי רקע חרדי ששירתו במילואים לפני שבעה באוקטובר היה כמעט 60%. שיעור זה ירד במעט לאחר המלחמה בשל עלייה בשירות מילואים בקרב חרדים מבית, אך עדיין עומד על יותר ממחצית המשרתים במילואים מרקע חרדי.

שיעור היוצאים מתוך כלל המשרתים במילואים דומה לשיעורם באוכלוסייה: שיעור היוצאים המשרתים במילואים עומד על כ־2% מתוך כלל הלא־חרדים כיום - בדומה לשיעור היוצאים באוכלוסייה.

תרשים 6: שיעור הגברים המשרתים במילואים - לפי תקופה

בסוגריים - ערך בקטגוריה שטעות הדגימה היחסית בה היא בין 0.15 ל-0.3. ערך מקסימלי סומן כאשר טעות הדגימה היחסית גדולה מ-0.3.
 מקור: נתוני סקר כוח אדם של הלמ"ס לשנים 2017-2024, גברים בני 25-44.
 לאחר פרוץ המלחמה - שנת 2024 וב־2023 לאחר שבעה באוקטובר.

למרות המוטיבציה הגבוהה להשתלבות בהשכלה גבוהה, שיעורם של בעלי התארים בקרב היוצאים נמוך יחסית

היוצאים מתמודדים עם תמהיל חסמים בדרכם לרכוש השכלה: מרבית הגברים היוצאים לא למדו לימודי ליבה ולרוב הנשים אין תעודת בגרות פורמלית. יוצאים רבים הם חסרי עורף משפחתי וכלכלי ומתקשים להשלים את הלימודים החסרים.

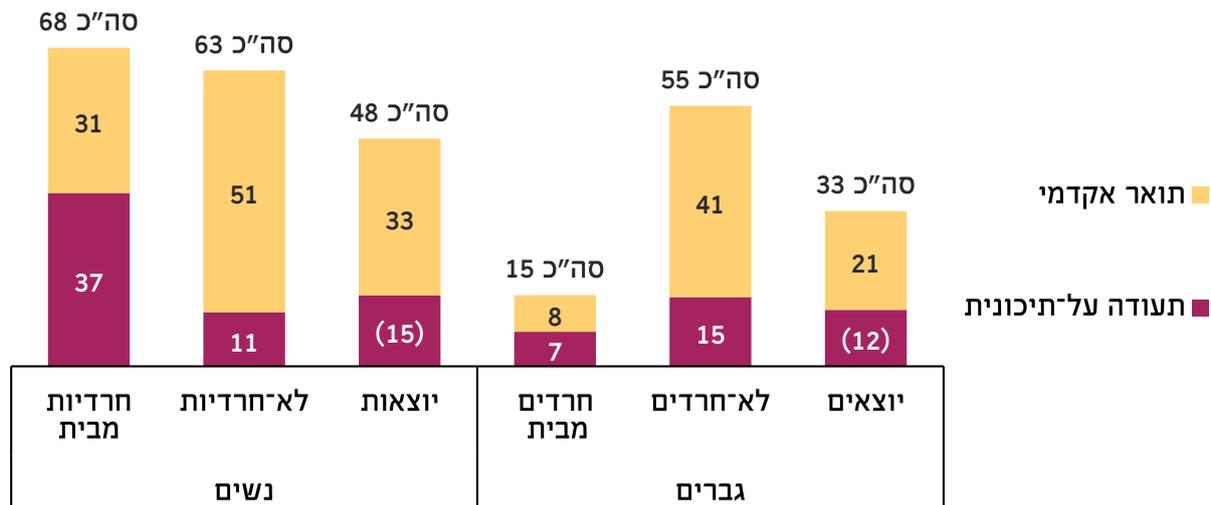
שיעור בעלי התארים בקרב היוצאים נמוך: שיעורי בעלי התארים בקרב היוצאים והיוצאות כאחד נמוכים - כחצי מאלו של הלא-חרדים, וגבוהים רק במעט מאלו של החרדים מבית.

ליוצאות יש פחות השכלה על-תיכונית בהשוואה לחרדיות מבית: רבות מהיוצאות עוזבות את מערכת החינוך החרדית לפני סיום הלימודים בסמינר ואינן זכאיות אף לא לתעודה על-תיכונית.

שיעור הסטודנטים היוצאים הגברים גבוה משיעור היוצאים בעלי התארים

בשנים האחרונות נראה שיש עלייה בשיעור הסטודנטים היוצאים הגברים, אך לא בשיעור מקבלי התארים. ייתכן שמדובר בשינוי מגמה ועלייה בשיעורי היוצאים הגברים הסטודנטים או ששיעורי הנשירה בקרב היוצאים גבוהים והם אינם מצליחים להשלים את התואר.

תרשים 7: בעלי השכלה גבוהה (התעודה הגבוהה ביותר)

בסוגריים - ערך בקטגוריה שטעות הדגימה היחסית בה היא בין 0.15 ל-0.3.
 מקור: נתוני הסקר החברתי לשנים 2017-2024, בני 25-64.

מקומות מגורים

היוצאים מפוזרים בכל הארץ: היוצאים והיוצאות מתגוררים בעיקר בירושלים, במחוז תל אביב ובמחוז מרכז, אבל גם בדרום הארץ, בצפון ובאיו"ש.

היוצאים נמצאים בתוך שבין החברה החרדית לחברה הלא־חרדית: במבט על המחוזות, החרדים מתגוררים יותר בירושלים, ואילו הלא־חרדים במחוז תל אביב ובמחוז מרכז. היוצאים מציגים דגם ביניים: יותר בירושלים מהלא־חרדים (אבל פחות מהחרדים), ופחות בתל־אביב ובמחוז מרכז מהלא־חרדים (אבל יותר מהחרדים).

קיים הבדל במאפייני היוצאים בין המחוזות השונים

היוצאים בירושלים הם צעירים יותר ודתיים יותר מהיוצאים בתל אביב והמרכז. ייתכן שבתחילת הדרך יוצאים רבים נשארים בעיר, וזאת נוסף על הסטודנטים הלומדים בה. עם הגיל, היוצאים - ובמיוחד החילונים שבהם - עוברים לתל אביב והמרכז, בדומה ללא־חרדים.

סטטוס משפחתי

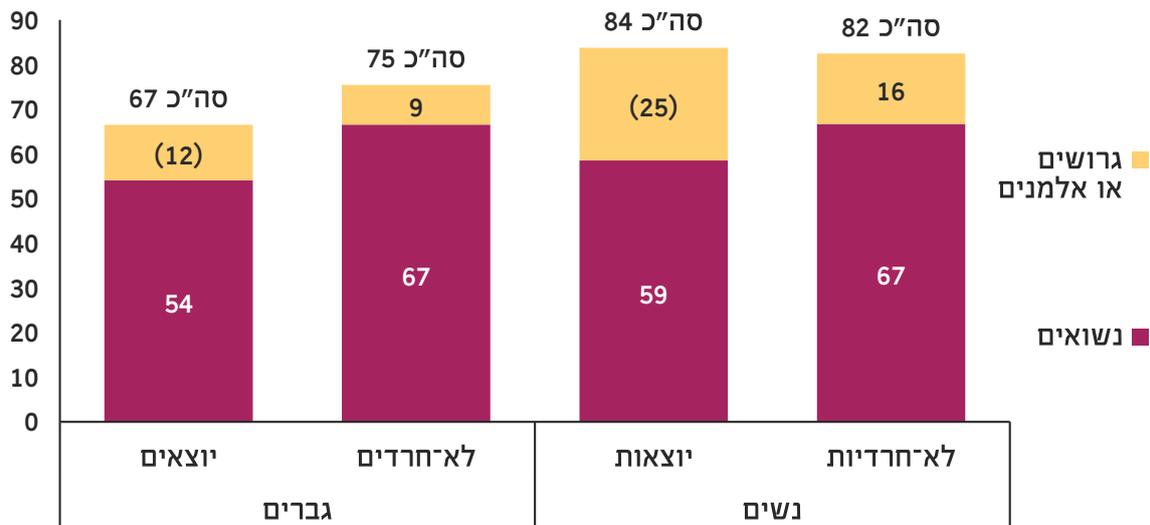
רוב היוצאים אינם רווקים: 75% מהיוצאים נשואים או גרושים - שיעור דומה ללא־חרדים ונמוך מהחרדים מבית.

שיעור הגרושים בקרב היוצאים גבוה: רבע מהנשים היוצאות ושמינית מהגברים היוצאים גרושים - שיעורים גבוהים לעומת הלא־חרדים. שליש מהנשים היוצאות התגרשו, גם אם לא גרושות כיום, לעומת כחמישית מהנשים הלא־חרדיות.

רבים מהיוצאים מאמצים את נורמות הנישואין של החברה הלא־חרדית

יוצאות ויוצאי החברה החרדית מהגרים מחברה שבה מקובל להינשא מוקדם ולהביא ילדים לעולם בגיל צעיר, ומצטרפים לחברה שבה גיל הנישואין עולה עם השנים ומספר הילדים יורד. היוצאים מאמצים את הנורמות של החברה הלא־חרדית בנוגע לנישואין והקמת משפחה, אבל חלקם מושפעים מנישואין בגיל צעיר, לפני העזיבה.

תרשים 9: שיעור הלא־רווקים (נשואים בהווה ובעבר) - לפי מגדר

בסוגריים - ערך בקטגוריה שטעות הדגימה היחסית בה היא בין 0.15 ל-0.3.
 מקור: נתוני הסקר החברתי לשנים 2017-2024, בני 25-64.
 גרועים או אלמנים: כולל פרודים.

השתתפות גבוהה בשוק התעסוקה

שיעורי התעסוקה של היוצאים גבוהים: שיעור ההשתתפות של היוצאים בכוח העבודה נמוך רק במעט מזה של הלא־חרדים וגבוה הרבה יותר מזה של החרדים מבית.

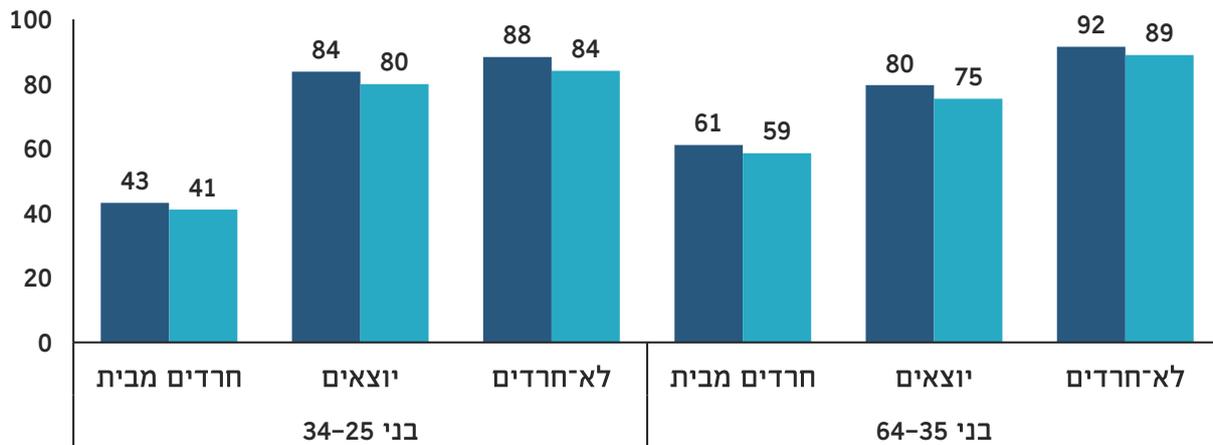
היוצאים עובדים במשרה מלאה: היוצאים עובדים בממוצע במשרה מלאה, בדומה ללא־חרדים. לעומת זאת, חרדים מבית עובדים בהיקפי משרה נמוכים יותר.

האבטלה בקרב היוצאים המבוגרים גבוהה: בגיל הצעיר שיעור מחפשי העבודה בקרב היוצאים דומה ללא־חרדים. אבל בניגוד לקבוצות האחרות, שיעורם של מחפשי העבודה נשאר גבוה גם בגילים המבוגרים, דבר המצביע על חסמים ייחודיים בהשתלבות בשוק התעסוקה לאורך זמן.

היוצאים מפנימים את נורמות העבודה המקובלות בקרב היהודים הלא־חרדים

היוצאים מגיעים מהחברה החרדית, שבה גברים רבים אינם עובדים או עובדים במשרה חלקית. מהנתונים עולה שבכל ההיבטים שבשליטתם - השתתפות בכוח העבודה והיקפי משרה - היוצאים דומים ללא־חרדים.

תרשים 10: שיעורי התעסוקה וההשתתפות בכוח העבודה

■ שיעור התעסוקה ■ שיעור השתתפות בכוח העבודה

מקור: נתוני סכ"א לשנים 2016-2024, גברים יהודים ילידי ישראל בני 25-64.

קושי בהשתלבות בתעסוקה איכותית

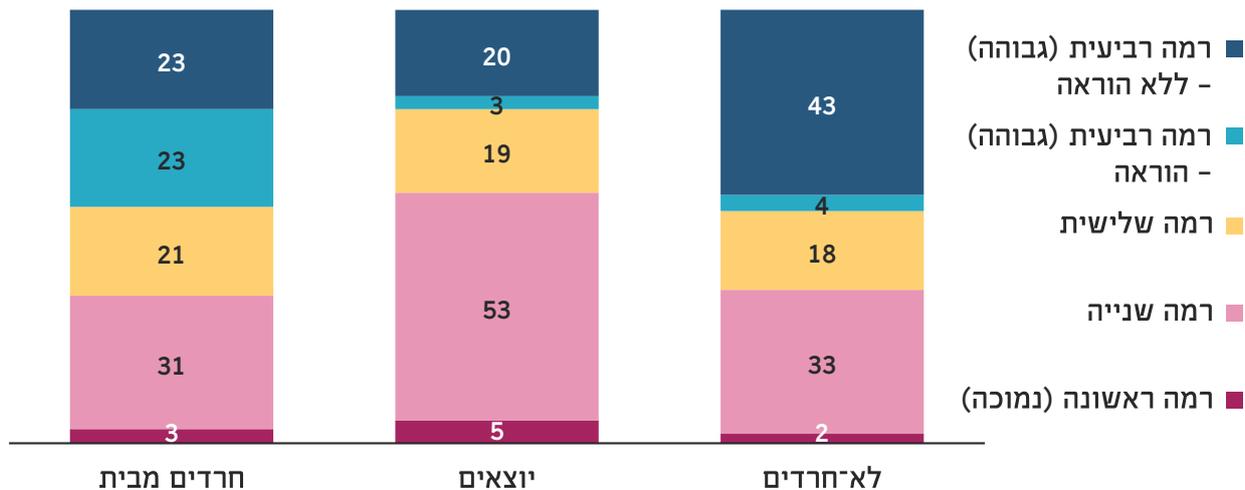
חלק גדול מהיוצאים עובדים בעבודות בשכר נמוך: 58% מהיוצאים עובדים במשרות שלא דורשות לימודים או הכשרה מקצועית, ושהשכר בהן נמוך בדרך-כלל, לדוגמה כנהגים ובעלי מלאכה או בענף המכירות והשירותים.

בוגרי החינוך החרדי מתקשים להשתלב במשרות איכותיות: רק חמישית מהיוצאים עובדים במשרות שדורשות מיומנויות גבוהות – ושכרן בהתאם, ושיעור החרדים מבית במשרות אלו דומה.

פערי השכלה והמיומנויות משפיעים על כלל בוגרי החינוך החרדי

גם היוצאים וגם החרדים מבית הם בוגרי ישיבות חרדיות, שבהן אין לימודי ליבה. כתוצאה מכך רבים מהם מתמודדים עם פערי השכלה ומחסור במיומנויות בסיס כמו אנגלית ומתמטיקה. פערים אלו עשויים להסביר את שיעורי ההשתלבות הנמוכים שלהם בהשכלה ובמשרות שדורשות רמת מיומנות גבוהה.

תרשים 11: התפלגות המועסקים לפי רמת המיומנויות הנדרשת במקצוע (%)

מקור: נתוני סכ"א לשנים 2021-2024, גברים שירות מילואים.

מגמת עלייה בהשתלבות במקצועות ההייטק

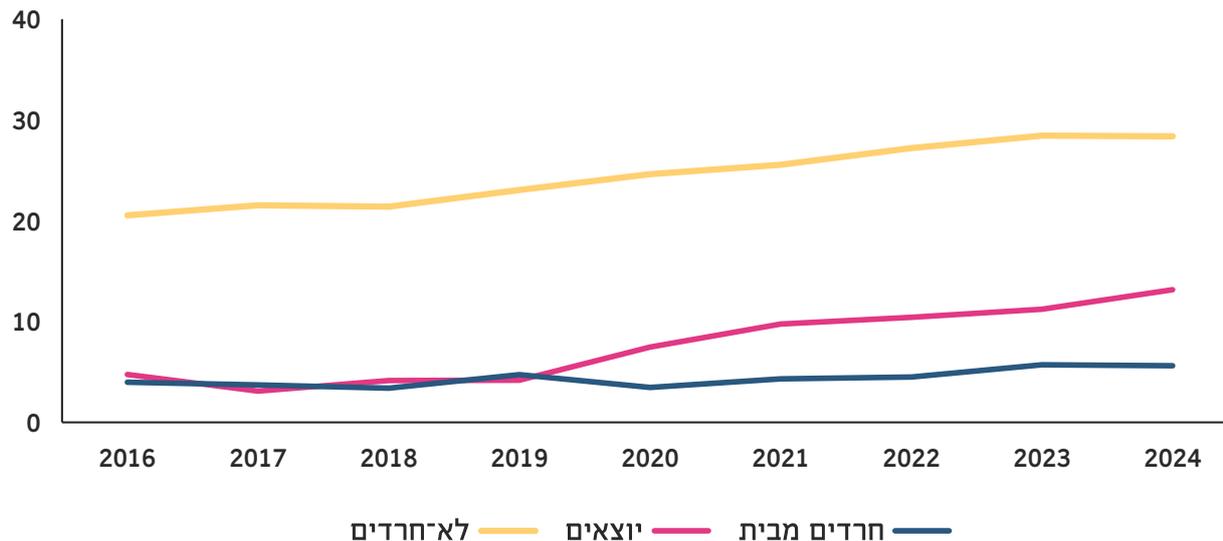
שיעור היוצאים המועסקים במקצועות ההייטק נמוך: 8% מהיוצאים מועסקים במקצועות ההייטק והמדעים המדויקים, שליש מהלא־חרדים.

מגמת עלייה בהשתלבות בהייטק: עד השנים האחרונות שיעור היוצאים והחרדים מבית המועסקים במקצועות ההייטק היה דומה. בחמש השנים האחרונות השתנתה המגמה, ושיעור היוצאים המשתלבים בתעסוקה בהייטק עולה. בקרב החרדים מבית אין שינוי משמעותי.

מגמת העלייה מקבילה לשינויים במדיניות המל"ג

בשנת 2017 השתנתה מדיניות המל"ג בנוגע לעידוד בוגרי החינוך החרדי להשתלב בהשכלה גבוהה, והיום יש דגש על שילוב בקמפוס - התאמת המענים ליוצאים שמשלבים בקמפוסים הכלליים.

תרשים 12: מגמות תעסוקה בהייטק - בקרב בני 25-44

מקור: נתוני סכ"א לשנים 2016-2024, גברים ילידי ישראל בני 25-64 שהיו מועסקים בשנתיים שקדמו לסקר ודיווחו על משלח יד.

חלקם של היוצאים בתעסוקה ובהשכלה עולה על חלקם באוכלוסיית בוגרי החינוך החרדי

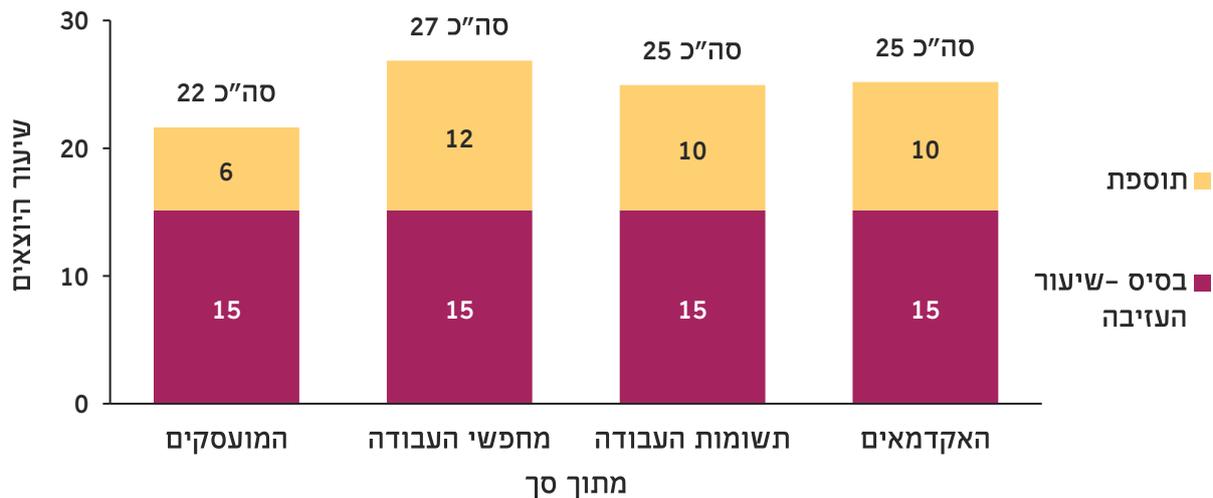
ליוצאים ייצוג גבוה בהשתלבות: היוצאים הם רק 15% מתוך כלל בעלי הרקע החרדי, אבל שיעורם בקרב המשתלבים גבוה יותר – חמישית מכלל המועסקים ורבע מהאקדמאים.

שיעור היוצאים מחפשי העבודה גבוה: מעל לרבע ממחפשי העבודה מרקע חרדי הם יוצאים – כתוצאה מהשילוב בין שיעור תעסוקה גבוה וקושי להשתלב בתעסוקה איכותית.

היוצאים מעוניינים להשתלב בתעסוקה

למרות פערי ההשכלה, הגברים היוצאים משתלבים בשיעורים גבוהים בשוק העבודה הכללי. שיעור מחפשי העבודה בקרב החרדים מבית נמוך יותר בשל התמריצים השליליים: מגבלה על תעסוקה או על רכישת השכלה לחרדים שלא התגייסו וקצבאות ממשלתיות וקהילתיות המקטינות את הכדאיות לעבוד.

תרשים 13: חלקם של היוצאים מכלל הגברים מרקע חרדי בשוק העבודה - בני 25-54

מקור: נתוני סכ"א, ממוצע לשנים 2021-2024, גברים מרקע חרדי ילידי ישראל.

ליוצאים יש קשר עם המשפחה, אך איכות הקשר לא מיטבית

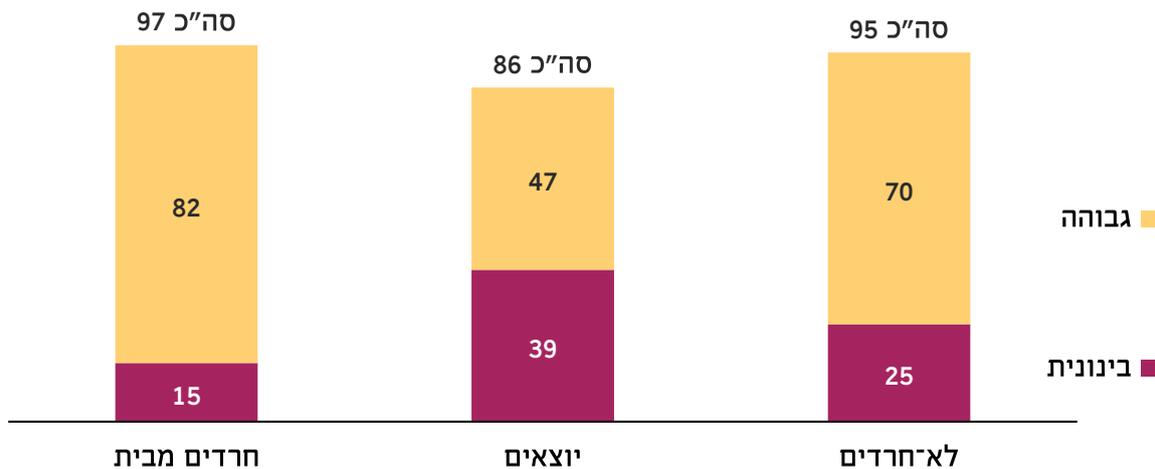
היוצאים שומרים על קשר עם המשפחה החרדית: כמעט 90% מהיוצאים מביעים שביעות רצון מהקשר שלהם עם משפחתם החרדית, שיעור הנמוך רק במעט מאשר אצל קבוצות אחרות.

איכות הקשר נמוכה לעומת אחרים: פחות מחצי מהיוצאים מביעים שביעות רצון גבוהה מהקשר - שיעור נמוך בהשוואה לקבוצות אחרות.

שביעות הרצון מהקשר גבוהה יותר אצל לא-רווקים

היוצאים הלא-רווקים מביעים שביעות רצון גבוהה יותר מהקשר עם המשפחה. ייתכן שהם מדווחים על המשפחה שאותה הקימו, אך ייתכן גם שהקשר עם המשפחה משתפר עם הזמן ועם הקמת משפחה.

תרשים 14: שביעות רצון מהקשר עם המשפחה - בקרב רווקים

בסוגריים - ערך בקטגוריה שטעות הדגימה היחסית בה היא בין 0.15 ל-0.3.
 מקור: נתוני הסקר החברתי לשנים 2018-2024, בקרב רווקים או גרושים (כולל פרודים ואלמנים) בני 20-64.
 שביעות רצון מהקשר המשפחתי: גבוהה - מאוד מרוצים; בינונית - מרוצים.

שליש מהיוצאים הצעירים התמודדו עם עוני בשנים האחרונות

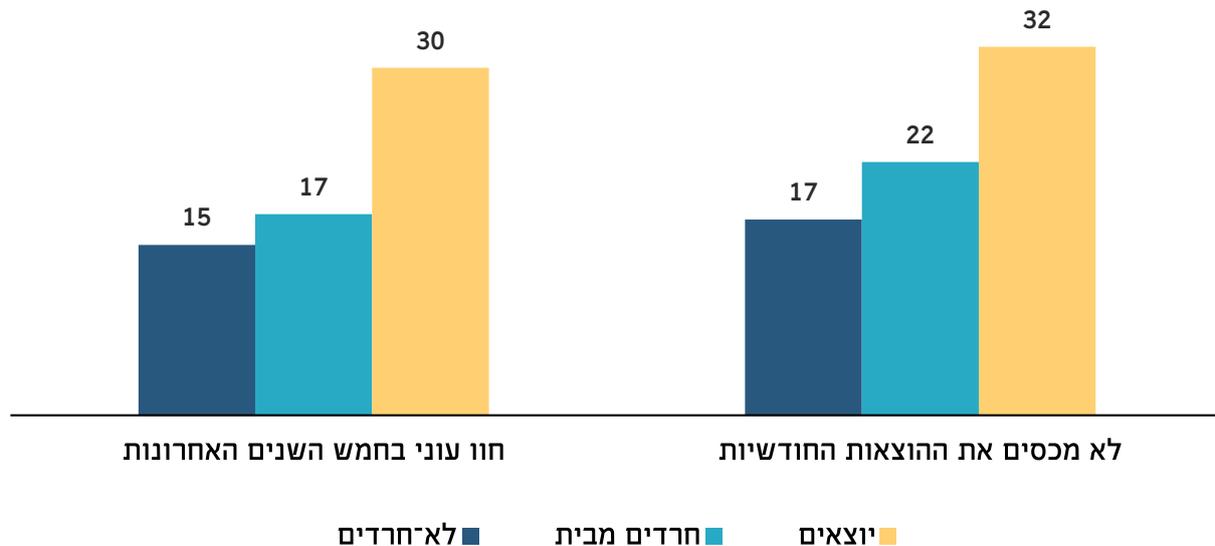
עוני בגיל הצעיר: שליש מהיוצאים הצעירים התמודדו עם עוני בשנים האחרונות - כפול משיעור החרדים מבית והלאיחרדים בני גילם.

קושי לעמוד בהוצאות החודשיות: אחד מכל שלושה יוצאים צעירים מדווח שאינו מצליח לעמוד בהוצאות החודשיות - בהשוואה לאחד מחמישה צעירים חרדים מבית ואחד משישה צעירים לאיחרדים.

הפערים מצטמצמים בגילים המבוגרים, אבל לא נעלמים לגמרי

עזיבת החברה החרדית מתרחשת בגיל קריטי להשתלבות בתעסוקה והשכלה. במבט על היוצאים המבוגרים, נראה שחלק מהיוצאים מצליחים להשתלב בהצלחה ולסגור את הפערים - אבל חלקם לא, ולכן הפערים מצטמצמים אך לא נעלמים לגמרי.

תרשים 15: קשיים כלכליים בקרב צעירים

מקור: נתוני הסקר החברתי לשנים 2017-2024, צעירים בני 20-29.

היוצאים פחות מרוצים ממצבם הכלכלי – אבל אופטימיים שהוא ישתנה

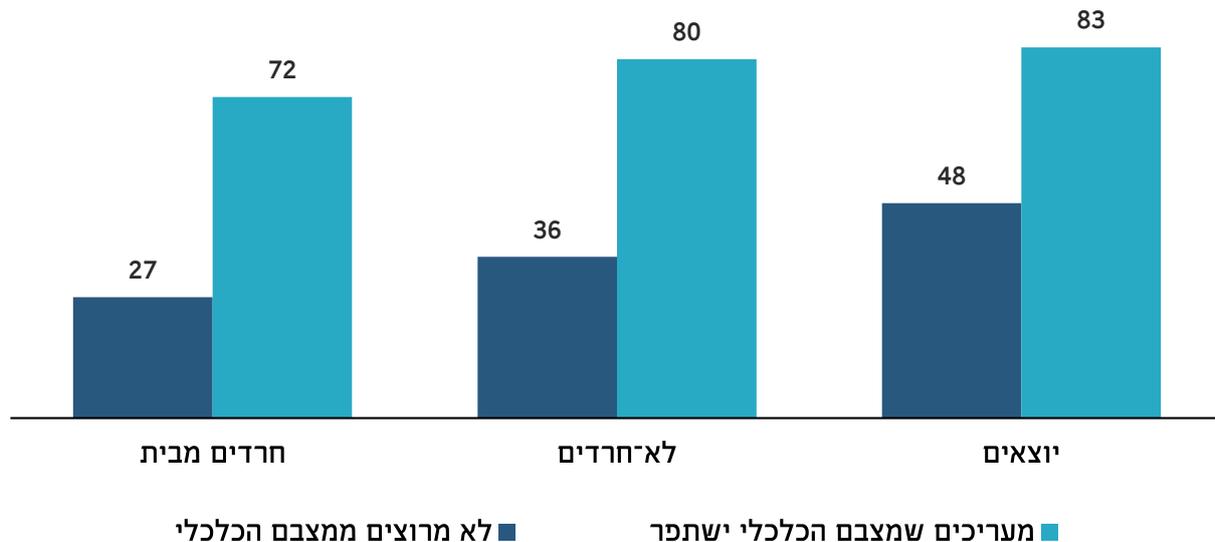
שיעור נמוך מבין היוצאים מביעים שביעות רצון ממצבם הכלכלי: כמעט חצי מהיוצאים הצעירים אינם שבעי רצון ממצבם הכלכלי – בהתאמה לדיווח על תחושת עוני וקושי לכסות את ההוצאות.

אופטימיות בנוגע לעתיד: 80% מהיוצאים הצעירים אופטימיים שמצבם הכלכלי ישתפר בשנים הקרובות.

היוצאים צעירים ובתחילת דרכם

היוצאים מתמודדים עם פערים בתקופה קריטית להשתלבות בהשכלה ותעסוקה, אבל הם צעירים ובתחילת דרכם. יש להם זמן לשנות את מסלול חייהם ולהשלים את הפערים שקשורים לעזיבה ולרקע החרדי.

תרשים 16: שיעור שבעי הרצון ממצבם הכלכלי והאופטימיים בנוגע לעתיד

מקור: נתוני הסקר החברתי של הלמ"ס לשנים 2017-2024, בני 20-29.

מעריך שבשנים הקרובות המצב הכלכלי ישתפר - מעריך שבשנים הבאות, בהשוואה להיום, המצב הכלכלי יהיה טוב יותר ("לא יודע" הוגדר כלא מעריך שיפור). לא מרוצה מהמצב הכלכלי - השיב "לא כל כך מרוצה" או "בכלל לא מרוצה" מהמצב הכלכלי.

המלחמה גרמה לעלייה ברמות הדיכאון בקרב כלל האוכלוסייה, וביתר שאת בקרב היוצאים

בימים כתיקונם, אין דיווח חריג על דיכאון: לפני פרוץ המלחמה שיעור הדיווח על חוויית דיכאון בקרב היוצאים היה דומה לשיעור הדיווח בקרב הלאחרדים. זאת למרות האתגרים שבעזיבת החברה החרדית וההשפעה שלה על הקשר עם משפחותיהם ועל אובדן רשתות חברתיות וקהילתיות.

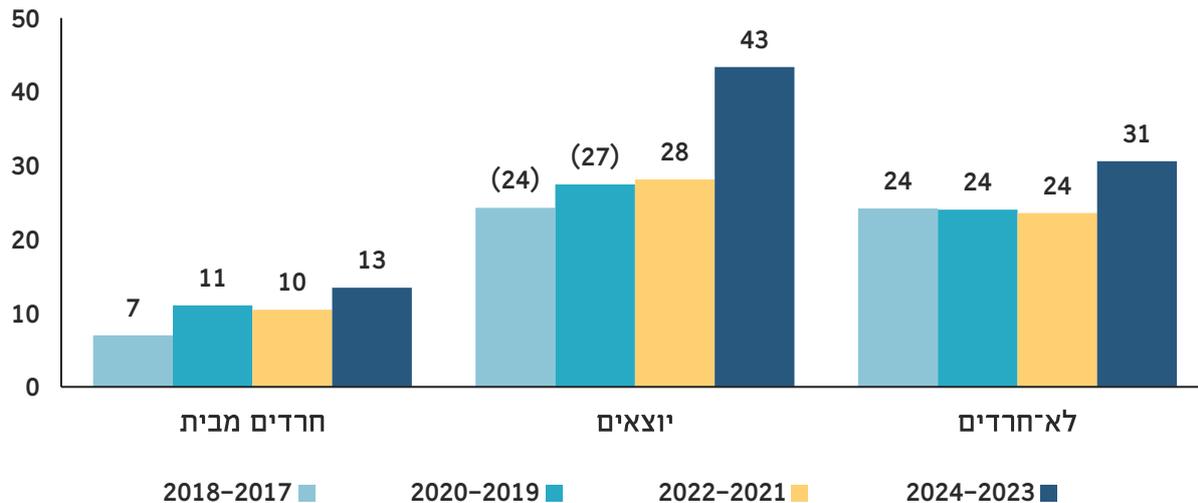
עלייה לאחר פרוץ המלחמה: לאחר פרוץ המלחמה יש עלייה בשתי הקבוצות, אבל חדה יותר אצל היוצאים. רמות הדיכאון המדווחות על ידי היוצאים מאז שבעה באוקטובר גבוהות באופן ניכר מרמות הדיכאון המדווחות על ידי יהודים לאחרדים.

האם השינוי קשור לחוסר בעורף משפחתי?

כאשר יש גורמים המשפיעים על הרווחה הרגשית באופן כללי באוכלוסייה, היוצאים פגיעים יותר כתוצאה מהחוסר בעורף משפחתי וברשתות חברתיות.

הסבר אחר הוא שהיוצאים מדווחים פחות על דיכאון, ייתכן שבשל חוסר רצון להודות בכך (למשל רצייה חברתית). אירועי שבעה באוקטובר עוררו שיח פתוח בחברה הישראלית בנוגע לדיכאון, וייתכן שלכן הדיווח עלה.

תרשים 17: דיווחו על תחושת דיכאון - לפי תקופה

מקור: נתוני הסקר החברתי של הלמ"ס לשנים 2017-2024, בני 20-64.

חשים דיכאון - השיבו "תמיד או לעיתים קרובות" או "לפעמים, מדי פעם" לשאלות "האם ב-12 החודשים האחרונים הרגשת מדוכא/ת?"

מרבית היהודים בישראל שומרים על רמת הדתיות שלהם

בקרב יהודים, אין מעברים רבים במידת הדתיות: כ-90% מהיהודים הלא־דתיים ומהיהודים החרדים לא שינו את מידת הדתיות שלהם, והם משתייכים בבגרותם לאותה קבוצה בה גדלו.

יהודים דתיים נעים יותר בין הקבוצות: כשני שלישים ממי שגדלו בבית דתי מגדירים את עצמם דתיים בבגרותם, ושליש משנים את השתייכותם - מיעוט מתוך בעלי רקע דתי, אך שיעור גבוה לעומת הלא־דתיים והחרדים.

רוב המעברים הם לכיוון אחד - פחות דתיות

רוב הדתיים והמסורתיים־דתיים ששינו את מידת הדתיות שלהם הפכו לפחות דתיים. השיעור הגבוה של העוברים מראה שבחברה הדתית הפרט יכול לעבור בין רמות דתיות ללא שינוי שייכות קבוצתית סוציולוגית. בחברה החרדית (ובמידה מסוימת גם בחילונית) ההשתייכות לקבוצה דיכוטומית יותר.

הרכבה של החברה החרדית משתנה, ואיתו משתנה גם הרקע של היוצאים

חצי מהחרדים המבוגרים הם מצטרפים: בקרב בני 50 ומעלה (ילידי שנות השישים והשבעים) כמעט מחצית מהחרדים גדלו בבית לא־חרדי. החברה החרדית הייתה קטנה יותר בשנים אלו, ולכן משקל המצטרפים היה גדול יותר.

בקרב בני 30-39 שיעור המצטרפים הוא פחות מרבע מהחרדים כיום: כתוצאה מהריבוי הטבעי הגבוה בחברה החרדית קיימת מגמה ברורה של שינוי ניכר בהרכב החברה החרדית: בקרב חרדים כיום בני 30-39, רק כחמישית גדלו בבית שאינו חרדי למרות שמספר המצטרפים הכולל נשאר דומה.

ההצטרפות משקפת היכרות עם התרבות הלא־חרדית

כמחצית מהוריהם של הצעירים החרדים כיום הם בוגרי מערכת החינוך הממלכתית או הממלכתית־דתית. כלומר הם נחשפו בעברם לחברה היהודית־ישראלית הכללית ולתרבותה וכן לתרבות המערב, ובסבירות גבוהה שלילדיהם יש קרובי משפחה שאינם חרדים. מאפיינים אלו יכולים להפוך את התרבות הלא־חרדית לנגישה יותר עבור ילדי המצטרפים.

ילדיהם של המצטרפים יוצאים בגיל צעיר יותר

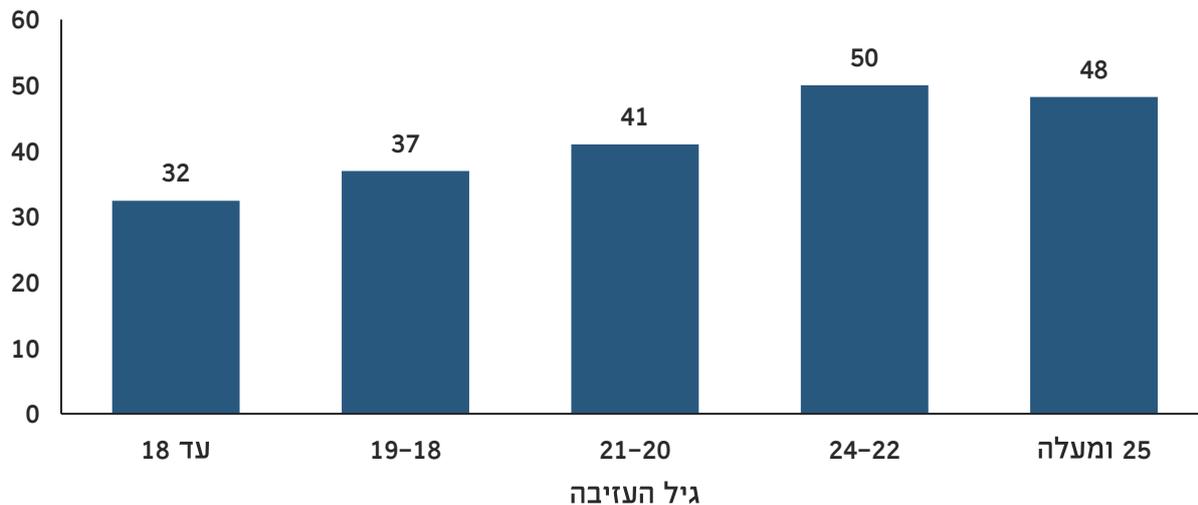
הרכב החברה החרדית משפיע על הרקע של היוצאים: מכיוון שכמחצית מהחרדים כיום בני 50 ומעלה הם מצטרפים, נצפה שכמחצית מהיוצאים, לכל הפחות, יהיו ילדיהם של המצטרפים. ככל ששיעורי המצטרפים יורדים, נצפה ששיעורם של הדור השני למצטרפים בקרב היוצאים ירד גם כן.

שני שלישים מהיוצאים עד גיל 18 - דור שני למצטרפים: מסקרי "יוצאים לשינוי" עולה שילדיהם של המצטרפים יוצאים בגיל צעיר יותר. בקרב מי שיצאו בגיל 18 או קודם לכן הם מהווים שני שלישים מהיוצאים, ואילו בקרב מי שיצאו בגיל 22 ומעלה, הם מהווים כמחצית מהיוצאים.

גיל העזיבה קשור, בין היתר, ברקע המשפחתי

לילדי המצטרפים יש קרובי משפחה לא חרדים, ואלו יכולים לחשוף אותם לחברה הלא־חרדית, לספק משאבים ולהפוך את עזיבת החברה החרדית לנגישה יותר. נוסף על כך, בגלל האפליה כלפי בני הדור השני למצטרפים במוסדות החינוך הם עשויים להרגיש דחויים על ידי החברה החרדית. גורמים אלו תורמים לעזיבה בגיל צעיר.

תרשים 20: שיעור היוצאים ששני הוריהם חרדים מבית - לפי גיל העזיבה (סקר ההשתלבות)

מקור: סקר ההשתלבות (2025) בקרב 618 יוצאות ויוצאים, בני 25-60 אשר זוהו לפי הגדרה עצמית.

השינויים בהרכב החברה החרדית יכולים להשפיע על העזיבה עצמה

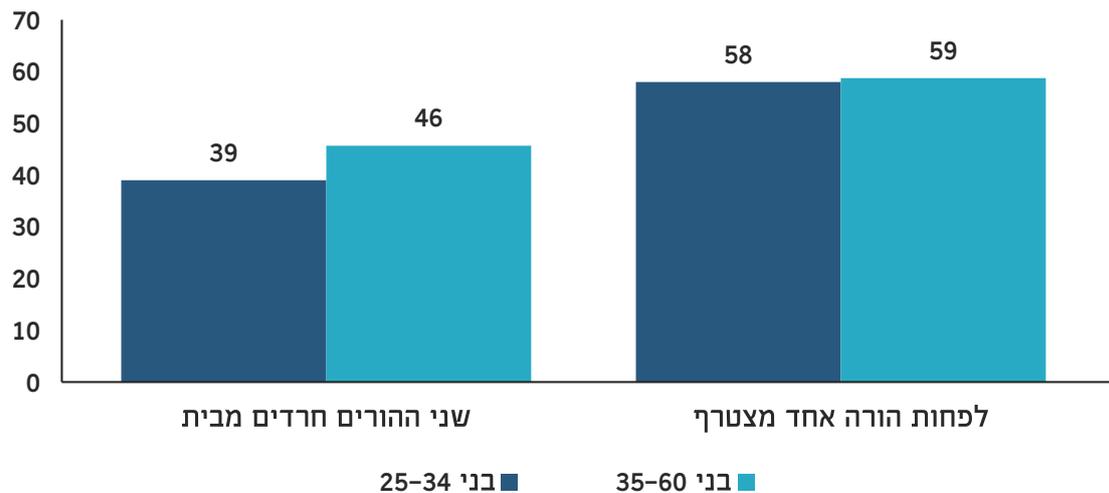
לדור שני למצטרפים יש מאפיינים ייחודיים כיוצאים: סקרים לא מייצגים של יוצאי החברה החרדית מעלים שליוצאים שהם דור שני למצטרפים לחברה החרדית ישנם מאפיינים שונים מיוצאים ששני הוריהם גדלו בחברה החרדית.

דור שני למצטרפים משרתים בצה"ל בשיעורים גבוהים יותר: מאפיין כזה הוא למשל השירות הצבאי. יוצאים שלפחות אחד מהוריהם לא גדל בחברה החרדית משרתים בצה"ל בשיעורים גבוהים יותר בהשוואה ליוצאים אחרים. השירות בצה"ל יכול להיות קשור להיכרות עם הצבא דרך בני משפחה או לגיל העזיבה הצעיר יותר.

עלייה בשיעור ילדי החרדים מבית בקרב היוצאים תגדיל את הצורך בתמיכה בתהליכי השתלבות

השינויים הדמוגרפיים בחברה החרדית עשויים לדרוש תמיכה רחבה יותר בתהליכי ההשתלבות של היוצאים, ובכלל זאת היכרות עם החברה הישראלית, סיוע בצמצום פערי השכלה ורכישת מיומנויות רכות שיכולות להשפיע על המשך החיים.

תרשים 21: גיוס לצה"ל לפי רקע ההורים - גברים בני 25 ומעלה (סקר ההשתלבות)

מקור: סקר ההשתלבות (2025) בקרב 350 גברים יוצאים בני 25-60 אשר זוהו לפי הגדרה עצמית.

www.leshinuy.org